

Funderingswerker kleine funderingsmachine

De Funderingswerker kleine funderingsmachines verricht als machinist werkzaamheden in verband met het bedienen en dagelijks onderhoud van kleine hei- of funderingsinstallaties (<10 ton meter). De machinist van kleine funderingsmachines heeft door zijn werk kans op het ontwikkelen van aandoeningen aan het bewegingsapparaat, gehoorschade en een ongeval. Verder kan hij worden blootgesteld aan dieselrook. Onder de link [Diesemissie \(PDF\)](#) kunt u extra informatie vinden.

De belangrijkste risico's voor de funderingswerker kleine funderingsmachine zijn:

- [Gevaarlijke stoffen](#)
- [Lawaai](#)
- [Onveiligheid](#)
- [Trillingen](#)

Gevaarlijke stoffen

Rond het materieel worden werknemers blootgesteld aan dieseluitlaatgassen. Deze zijn afkomstig van de kraan, het dieselblok of de generator. De blootstelling wordt mede bepaald door de positie van het blok boven de grond. Ook de windrichting speelt een rol. Van de funderingswerkers heeft 31% klachten over de blootstelling aan rook. Dieseluitlaatgassen zijn kankerverwekkend en de blootstelling moet zoveel mogelijk worden beperkt. Extra hoge blootstelling is mogelijk bij het werken in diepe bouwputten. Daar kan de rook niet goed weg.

De belangrijkste risico's zijn:

- Kankerverwekkende stoffen (Dieseluitlaatgassen)
- Schadelijke stoffen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Verlaag de blootstelling aan dieseluitlaatgassen. Dit kan door het verlengen van de uitlaat, goed onderhoud van de motor, de aanschaf van nieuw materieel minimaal volgens de Euro-2 norm en de toepassing van een zelfregenererend combifilter.

Collectieve maatregelen

- Plaats het materieel waar mogelijk op een afstand, zoals de aggregaten; hiermee verlaagt u de blootstelling aan uitlaatgassen en lawaai.
- Zorg voor goede sanitaire voorzieningen.

Individuele maatregelen

- Plaats het materieel waar mogelijk op een afstand, zoals de aggregaten; hierdoor staat u minder bloot aan uitlaatgassen en lawaai.
- Meld hinderlijke bronnen van uitlaatgassen. De uitstoot kan worden verlaagd door goed onderhoud, het anders plaatsen van de uitlaat en een betere afstelling van de motor.
- Houd rekening met de windrichting om de blootstelling aan schadelijke stoffen zoveel mogelijk te beperken.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Hoofdstuk 4 afdeling 1 Gevaarlijke stoffen

Arbobesluit: Artikel 4.2 Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen

Arbobesluit: Artikel 4.2A Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, aanvullende registratie

Arbobesluit: Artikel 4.4 Arbeidshygiënische strategie

- Bronaanpak: pas alternatieve materialen of technieken toe.
- Afzuiging / ventilatie: werk met bronafzuiging, bronomsluiting en goede ruimteventilatie.
- Vermijden blootstelling: voer het meest risicovolle werk het eerst uit of houd het gescheiden van andere werkzaamheden.
- Als bovenstaande maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, moeten persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld aan werknemers. Voor de juiste beschermingsmiddelen kunnen zij het [Productgroep Informatie Systeem Arbouw \(PISA\)](#) raadplegen.

Arbobesluit: Artikel 4.5 Ventilatie

- In geval er op een arbeidsplaats verontreinigde lucht wordt afgevoerd, moet er voldoende toevoer zijn van niet verontreinigde lucht.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen lid 1 en 2.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 9, 12 en 16.

Meer informatie

- [A-blad Cabines van mobiele machines in de bouwnijverheid - Funderingsmachines](#)
- [Algemene informatie over dieselmotoremissies](#)
- [Arbovriendelijke hulpmiddelen](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor werknemers\)](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor bedrijven\)](#)
- [Overzicht van alle H- en P-zinnen](#)
- [Factsheet Gevaarlijke chemische producten](#)
- [Productgroep Informatie Systeem Arbow \(PISA\)](#)

Lawaai

De Funderingswerker wordt vaak blootgesteld aan hoge geluidniveaus. Van de funderingswerkers heeft 74% daar klachten over. Rond de funderingsinstallatie is het niveau tijdens het heien of trillen vaak 100 dB(A) of hoger. Lagere niveaus treden op bij het gebruik van geïsoleerde blokken of geluidarme funderingsmethoden, zoals schroeven, boren en drukken. Het geluidniveau ligt dan rond de grenswaarde of hier zelfs onder. Bij de meeste heiwerkzaamheden wordt gemiddeld over een werkdag de grenswaarde ver overschreden. De grenswaarde voor lawaai is 80 dB(A). Gehoorschade is mogelijk als geen gehoorbescherming wordt gebruikt.

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Neem bij de aanschaf of het vervangen van materieel de geluidsproductie in de afweging mee. Vraag de leverancier om informatie over de geluidemissie en kies voor geluidarme types.
- Maak gebruik van geïsoleerde blokken.
- Kies in overleg met de ontwerper en de opdrachtgever voor geluidarme technieken, zoals schroeven, boren of hydraulisch duwen.

Collectieve maatregelen

- Zorg voor goed onderhoud om onnodig lawaai door rammelende kettingen te voorkomen.
- Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen (verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A)). Kies een type in overleg met het personeel; een middel dat niet lekker zit, wordt vaak slecht gebruikt. Overweeg een type voorzien van communicatiemogelijkheden voor functies waarbij contact met collega's noodzakelijk is.
- Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze beschermen onvoldoende. Bovendien kunnen toxische of irriterende stoffen in de gehoorgang terechtkomen. Otoplastieken met een op het geluidniveau afgestemd filter bieden wel goede bescherming.
- Zie toe op het gebruik van de gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.

Individuele maatregelen

- Werk niet onnodig dicht bij de bron van het lawaai; hoe groter de afstand, hoe minder hinder u ondervindt.
- Houd de deur en de ramen van de funderingsinstallatie gesloten; vaak is het geluidniveau buiten hoger.
- Gebruik de verstrekte gehoorbeschermingsmiddelen. Gehoorbescherming is verplicht bij geluidniveaus boven 85 dB(A). Dit geldt dus voor het meeste werk rond de funderingsinstallatie.

Arbovriendelijk hulpmiddel voor de funderingswerker kleine funderingsmachine met betrekking tot lawaai

- [Geluidsmantel om heiblok](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit artikel 6.8 zijn grenswaarden voor geluid vastgesteld om werknemers te beschermen.

- Boven 80 dB(A) moet de werkgever zijn werknemers voorlichten en zorgen dat zij over de juiste gehoorbescherming beschikken. Daarbij moet hij zijn werknemers in de gelegenheid stellen om tenminste eens in de vier jaar een medisch onderzoek (PAGO = Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek) te ondergaan waarbij hun gehoor wordt getest. De werkgever hoeft hiervoor zelf niets te ondernemen, de werknemer wordt automatisch uitgenodigd door de arbodienst waarbij hij is aangesloten.
- Boven de 85 dB(A) moet de werkgever bronmaatregelen of collectieve maatregelen nemen om het geluidniveau te verlagen tot onder de 85 dB(A). De plaatsen waar het geluidniveau hoger blijft dan 85 dB(A), moet hij markeren. Werknemers zijn in het gemarkeerde gebied verplicht hun gehoorbescherming te dragen.

Meer informatie

- [A-blad Cabines van mobiele machines in de bouwnijverheid - Funderingsmachines](#)
- [A-blad Geluid en trillingen bij funderingswerken](#)

Onveiligheid

Onder funderingswerkers komen ongevallen voor door het bekneld raken, geraakt worden door wegspringende delen of door een losschietend of slingerend funderingselement. Tijdens het heien of het ophijsen kan de funderingsinstallatie kantelen. Oogletsel is mogelijk door wegspringende splinters, scherven en oliedruppels. De funderingswerker kan in de grond wegzakken in gevormde, maar nog niet verharde elementen. Een kwart van de funderingswerkers heeft klachten over onveilige situaties. Funderingswerkers hebben evenveel klachten over de veiligheid als gemiddeld voor de bouw (11%). Wel geven relatief veel funderingswerkers aan te hebben verzuimd vanwege een ongeval (17% ten opzichte van gemiddeld 10% voor de bouw).

De belangrijkste risico's zijn:

- Arbeidsmiddelen
- Geraakt door voorwerp, aanrijdgevaar
- Stoten, snijden, klemmen, knellen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Beveilig materieel tegen beknellen en kantelen.
- Zorg voor een goede toegankelijkheid, begaanbaarheid en voldoende draagkracht van het terrein. Zorg bij grondverwijderende technieken in verband met de begaanbaarheid voor de afvoer van vrijkomende grond.

Collectieve maatregelen

- Laat funderingsinstallaties ten minste één maal per jaar volgens de NVAF-richtlijnen keuren.
- Zorg ervoor dat de hijsmiddelen voldoen aan de voorschriften.
- Laat voor aanvang van het werk een opstellingskeuring verrichten.
- Zorg dat de machinist beschikt over het voorgeschreven certificaat (TCVT).
- Zorg voor een goede veiligheidsinstructie voor de ploeg; zie toe op het naleven van de voorschriften.
- Verstrek de noodzakelijke beschermingsmiddelen afgestemd op de risico's op het project: onder andere valbeveiliging bij het werken op hoogte (aan het blok), een veiligheidshelm (NEN-EN 397), veiligheidsschoenen, werkhandschoenen, een gelaatsscherm, een zonnebril met UV-filter en (bij het werken aan de weg) een veiligheidsvest of signaleringskleding.

Individuele maatregelen

- Gebruik het materieel en de hijsmiddelen volgens de voorschriften.
- Begin niet met werken voordat een opstellingskeuring is uitgevoerd.
- Gebruik valbeveiliging wanneer u werkt op hoogte.
- Gebruik de verstrekte beschermingsmiddelen.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Het arbobesluit, artikelen 7.1 t/m 7.16 regelt het veilige gebruik en onderhoud, waaronder keuringen en inspecties van arbeidsmiddelen.

Arbobesluit: Hoofdstuk 7.7, 7.14, 7.15, 7.16

- Machines moeten zijn voorzien van veiligheidsvoorzieningen in verband met bewegende delen en ze moeten op veilige manier in werking en stop kunnen worden gezet.

Arbobesluit: Artikel 8.3 Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen

Arbobesluit: Artikel 8.4 Algemene vereisten veiligheids- en gezondheidssignalering

- Ter voorkoming of beperking van gevaren voor de veiligheid en de gezondheid van werknemers zorgt de werkgever ervoor dat op de arbeidsplaats of een arbeidsmiddel, doeltreffende veiligheids- of gezondheidssignalering aanwezig is.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 4, 13 en 14.
- Artikel 70c Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen uta-werknemers lid 5.

Meer informatie

- [Algemene informatie over het risico valgevaar](#)
- [Handboek Arbeidsmiddelen](#)
- [Informatie over PBM](#)
- [Veiligheidsadviezen voor de bouwnijverheid](#)
- [Werk veilig op hoogte](#)

Trillingen

De machinist van de funderingsinstallatie wordt blootgesteld aan lichaamstrillingen. Van de funderingswerkers heeft 56% daar klachten over. Het niveau is niet bekend. Naar verwachting is het afhankelijk van de toegepaste funderingstechniek. Op termijn kunnen lichaamstrillingen leiden tot rugklachten. De grenswaarde voor lichaamstrillingen van 1,15 m/s² over een achturige werkdag mag niet worden overschreden.

Het belangrijkste risico is:

- Lichaamstrillingen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Neem bij de aanschaf en het vervangen van gereedschap de productie van trillingen mee in de afweging. Vraag de leverancier om informatie over de mate van trillingen en de mogelijkheden om deze te beperken.

Collectieve maatregelen

- Voorzie het materieel van een goede schokabsorberende stoel; deze beperkt de blootstelling aan lichaamstrillingen.
- Zorg voor periodiek onderhoud en controle van het materieel om onnodige trillingen te voorkomen.

Individuele maatregelen

- Stel de stoel op het materieel goed in.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit (artikelen 6.11A t/m 6.11E) zijn een aantal bepalingen met betrekking tot trillingen opgenomen.

- Voor lichaamstrillingen gelden de volgende grenzen:
 - Een actiewaarde ($0,5 \text{ m/s}^2$ over een achturige werkdag): bij overschrijding van de actiewaarde mag een werknemer wel doorwerken, maar moet de werkgever maatregelen nemen om de trillingen te verminderen.
 - Een grenswaarde ($1,15 \text{ m/s}^2$ over een achturige werkdag): dit is de absolute bovengrens. Deze grens mag nooit worden overschreden.

De werkgever moet voorlichting geven over de risico's en maatregelen bij lichaamstrillingen en hij moet de werknemers in de gelegenheid stellen een arbeidsgezondheidskundig onderzoek te ondergaan op het gebied van trillingen.

Meer informatie

- [A-blad Cabines van mobiele machines in de bouwnijverheid - Funderingsmachines](#)
- [A-blad Geluid en trillingen bij funderingswerken](#)
- [Algemene informatie over lichaamstrillingen](#)
- [Advies Lichaamstrillingen](#)